

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 6 kwietnia 2004 r.

36433

RPO-467501-XI/04/EC

Pani dr Krystyna Łybacka
Minister Edukacji Narodowej
i Sportu

Szanowna Pani Minister,

Uprzejmie informuję, iż do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili się rodzice dzieci klasy III Gimnazjum Nr 11 w Lublinie z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie zasad przyjmowania uczniów do szkół ponadgimnazjalnych w woj. lubelskim, które Kurator Lubelski podał do publicznej wiadomości. Rodzice ci mają wątpliwości, czy szczególne preferencje dla wymienionych w przepisach grup dzieci są zasadne. Zgodnie bowiem z obowiązującymi przepisami (§ 13 rozporządzenia MEN z 27 sierpnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych - Dz.U. Nr 97, poz. 1054 ze zm.) w przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym pierwszeństwo mają: 1. sieroty, osoby przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, osoby umieszczone w rodzinach zastępczych; 2. kandydaci o ukierunkowanych i udokumentowanych zdolnościach, którym ustalono indywidualny program lub tok nauki; 3. kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwość wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej. Paragraf 14 stanowi zaś, iż przepisy m.in. § 13 nie naruszają uprawnień dzieci innych osób, którym przysługuje pierwszeństwo w przyjmowaniu do przedszkoli i szkół na podstawie odrębnych przepisów. Takim przepisem jest art. 59 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. tj. z 2003 Nr 118, poz. 1112), zgodnie z którym „dzieciom nauczycieli, przy równych z innymi dziećmi warunkach, przysługuje prawo pierwszeństwa

w przyjęciu do przedszkoli, internatów, burs i szkół ponadpodstawowych oraz ponadgimnazjalnych".

W świetle art. 32 ust. 1 Konstytucji RP „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”.

Zasada równości dopuszcza jednak usprawiedliwione zróżnicowanie. Zróżnicowanie poszczególnych ludzi winno pozostawać w odpowiedniej relacji do różnic w sytuacji tych ludzi, adresatów danej normy. Odstępstwa od zasady równości muszą spełniać 3 podstawowe warunki:

1/ wprowadzenie zróżnicowania musi być racjonalnie uzasadnione (pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów);

2/ waga interesu, któremu służy zróżnicowanie powinna pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów naruszonych w wyniku nierównego traktowania;

3/ inne wartości konstytucyjne powinny uzasadniać odmienne traktowanie podmiotów podobnych (zróżnicowanie powinno pozostawać z nimi w związku).

Przywileje dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym z rodzin zastępczych oraz dzieci z problemami zdrowotnymi można uzasadnić konstytucyjną zasadą sprawiedliwości społecznej (art. 2). Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie interpretuje tę zasadę jako wyrównanie społecznych krzywd czy upośledzeń określonych grup osób. Argumentem na rzecz uprzywilejowania wymienionej grupy dzieci jest też niewątpliwie obowiązek władz publicznych otoczenia opieką dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej (art. 72 ust. 2), czy niepełnosprawnych (art. 69). Nie da się zasady „wyrównywania szans” zastosować wobec dzieci nauczycieli. Uprzywilejowanie tej grupy dzieci jest w świetle Konstytucji niezasadne. Zatem art. 59 Karty Nauczyciela winien być w trybie pilnej nowelizacji skreślony.

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o R.P.O. z dnia 15 lipca 1987 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się o zainicjowanie nowelizacji ustawy Karta Nauczyciela oraz rozważenie oceny jej przepisów w wyżej przedstawionym kontekście.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk